

Jaarverslag 2017

Oikocredit Nederland

Voorwoord

Voor Oikocredit Nederland was 2017 een overgangsjaar. In mei 2017 hebben we onze nieuwe directeur Eric Holterhues begroet. Hij neemt de taken over van Michelle Saaf die deze rol sinds het vertrek van Hann Verheijen op 1 oktober 2016 ad interim heeft vervuld. Het bestuur wil de medewerkers van het bureau bedanken voor hun inzet in het afgelopen jaar.

Door de wisseling van directie en het voorbereiden van het nieuwe strategische plan, hebben we besloten de campagne die gepland stond in het vierde kwartaal van 2017 te verplaatsen naar het eerste kwartaal van 2018. Dit betekent derhalve dat er, naast allerlei online acties, geen grote campagne is geweest in 2017. Desalniettemin zijn we tevreden over de bereikte resultaten. Ondanks het gegeven dat er geen grote campagne is gehouden, is het totaal belegd vermogen gegroeid met 10,8 miljoen euro. Het aantal beleggers in het Oikocredit Nederland Fonds groeide in vergelijking met 2016 bescheiden met 330.

Oikocredit doet meer dan het financieren van projecten middels leningen en het verstrekken van eigen vermogen. We hebben een

financing-plus benadering: naast financiële ondersteuning bieden we ondernemers ook steun op het gebied van marketing, bedrijfsvoering, techniek of duurzaamheid. Deze zogeheten *capacity building* programma's worden zowel aangeboden aan de partnerorganisaties waarmee Oikocredit samenwerkt als aan coöperaties van boeren en de leners van microkredieten.

De trainingen kunnen variëren van marketingtrainingen en een cursus duurzame ongediertebestrijding tot een workshop weerbaarheid voor vrouwen. In 2017 is er voor een waarde van € 845.500 aan trainingen verstrekt. Deze trainingen maken Oikocredit en haar partners uniek en ze zijn een belangrijke manier om waarde toe te voegen aan een eerlijker wereld.

Jacobine Geel

Voorzitter
Oikocredit Nederland

Inhoudsopgave

	Pagina
1. Bestuursverslag 2017	4
2. Jaarrekening 2017	
Balans per 31 december 2017	11
Staat van baten en lasten over het jaar 2017	12
Kasstroomoverzicht over het jaar 2017	13
Algemeen	15
Grondslagen	15
Toelichting op de Balans	16
Toelichting op de Staat van baten en lasten	21
Overige gegevens	23
3. Controleverklaring	24
4. Meerjarenoverzicht 2013-2017	26

1. Bestuursverslag 2017

Oikocredit streeft naar een wereldwijde, eerlijke samenleving waarin bronnen duurzaam worden gedeeld en iedereen de mogelijkheid heeft eigen keuzes te maken om een waardig bestaan op te bouwen.

Oikocredit spoort iedereen aan verantwoord te beleggen. Oikocredit verstrekt financiële diensten en ondersteunt organisaties om het leven van mensen of gemeenschappen met een laag inkomen duurzaam te verbeteren.

Visie en strategie Oikocredit Nederland

Oikocredit ontwikkelingsvereniging Nederland promoot in Nederland al meer dan 40 jaar het werk van Oikocredit. En een groot deel van onze leden en beleggers in het Oikocredit Nederland Fonds is al zeer lang bij Oikocredit Nederland betrokken. Daar zijn we als vereniging trots op.

In 2017 hebben we gewerkt aan een nieuw strategisch plan. We hebben gekozen voor een tweejarenplan voor 2018 en 2019, in tegenstelling tot het vorige plan dat vier jaar besloeg.

We hebben hier voor gekozen omdat ontwikkelingen in onze samenleving steeds sneller gaan, en we graag werken met een plan dat *up-to-date* blijft. Dit plan is besproken met een groot aantal stakeholders: de besturen van Oikocredit Nederland en Stichting Beheer Oikocredit Nederland Fonds, met Oikocredit International, met oud-vrijwilligers en leden van Oikocredit Nederland, met participanten in het Oikocredit Nederland Fonds, met de adviescommissie van Oikocredit Nederland en niet in de laatste plaats met de medewerkers van het bureau.

Sinforiano Cañiza verbouwt cassava, bonen en citroenverbena. Coöperatie La Nortena, partner van Oikocredit, hielp hen om te investeren in hun bedrijf. Zo konden zij ook de opleidingen van hun kinderen betalen.

Het plan heeft de naam 'Verbreden en verdiepen' gekregen. Dit staat voor meerdere zaken. Primair gaat dit om het verdiepen van de relatie met onze bestaande, zeer trouwe achterban én het verbreden naar nieuwe doelgroepen. Dit laatste is geboden omdat – zoals al eerder geconstateerd – onze bestaande achterban vergrijsd. We willen meer en breder communiceren: zowel over de impact die Oikocredit heeft met het financieren van projecten in ontwikkelingslanden en haar *capacity building* programma's alsmede over de financiële en risico-aspecten van het Oikocredit Nederland Fonds. Als een *social impact investor* is het immers geboden zowel te communiceren over de sociale impact als over de financiële kant van onze activiteiten. We vergroten op deze wijze tevens onze naamsbekendheid. Die willen we ook vergroten door vaker op bijeenkomsten te spreken over thema's die aansluiten bij de missie van Oikocredit, zoals bijvoorbeeld het duurzaam omgaan met geld.

Marketing en communicatie

In 2017 heeft Oikocredit Nederland verder gebouwd aan haar zichtbaarheid. Met name in de tweede helft van 2017 is veel aandacht uitgegaan naar het vormgeven van de nieuwe campagne die begin 2018 is gelanceerd. Het doel van de campagne is enerzijds meer naamsbekendheid genereren en anderzijds meer, en jongere, beleggers. Om toch nieuwe beleggers aan te trekken hebben we een aantal kleinschaliger acties opgezet:

- In navolging van de actie met Qurrent in 2016 is eenzelfde type actie gehouden met Simon Lévelt waarbij in elkaars nieuwsbrieven aandacht werd gevraagd voor beide organisaties. Voor de achterban van Simon Lévelt werd de eerste € 10 cadeau gegeven als men koos voor maandbeleggen in het Oikocredit Nederland Fonds.
- In december hebben we een eigen online actie gelanceerd: mensen aan wie een maandbelegging werd geschonken, kregen als extraatje een Dopper met Oikocredit-logo cadeau.

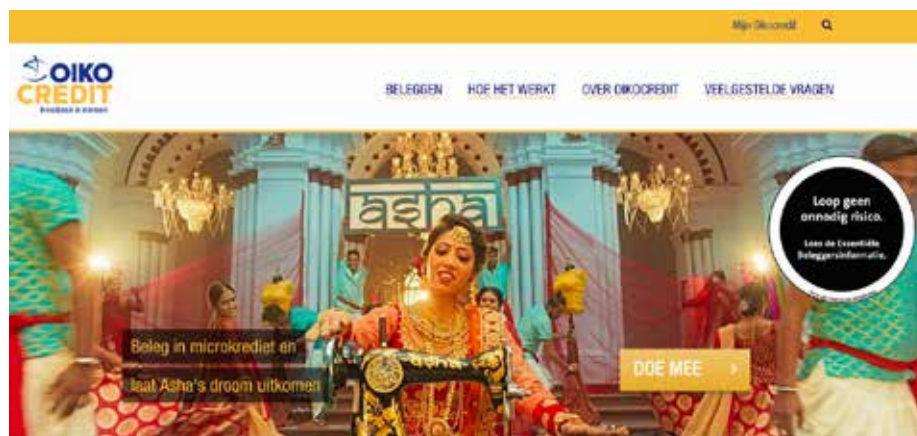
Pauline Tcheho uit Benin kon via Oikocreditpartner Réseau National des CAVECA een microkrediet krijgen om voer te kopen voor haar vee.

- In het decembernummer van het magazine Genoeg hebben we geadverteerd en de gelegenheid gekregen om het verhaal van Oikocredit te vertellen.

Met name in de maand december zagen we hierdoor een stijging in het aantal nieuwe beleggers. In de eerste helft van 2017 heeft het Financiële Dagblad aandacht gegeven aan Oikocredit in een uitgebreid artikel over duurzaam beleggen. De aanstelling van Eric Holterhues heeft geleid tot veel belangstelling op (online) media zoals het Nederlands

Dagblad, Duurzaam Financieel en de KRO. Daarnaast is er veel aandacht voor Oikocredit International geweest door het aantreden van de nieuwe directeur Thos Gieskes per 1 april 2017. Op het einde van 2017 was er opnieuw veel interesse voor Oikocredit Nederland door de bijdrage die Eric Holterhues leverde als *key note speaker* (naast o.a. Nout Wellink) op het jaar-symposium van de Thomas More Academie, het Thijmgenootschap en de Adelbertvereniging over moraliteit in de financiële sector. Het Nederlands Dagblad, het Katholiek Nieuwsblad en de website duurzaam-beleggen.nl

besteedden hier aandacht aan. Verdere *free publicity* is gegeneerd door het interview met de directeur had in het televisieprogramma Hour of Power.

In november 2017 is de nieuwe, verbeterde corporate website van Oikocredit Nederland met de persoonlijke online omgeving Mijn Oikocredit gelanceerd. De website is transparanter en sluit meer aan bij hetgeen marktconform is voor impact beleggingsfondsen. Zowel de website als Mijn Oikocredit zijn positief ontvangen. Inmiddels hebben zich 1400

beleggers aangemeld voor Mijn Oikocredit. Het is de bedoeling dat in 2018 uit te breiden door plukjes beleggers succesievelijk uit te nodigen om deel te nemen aan Mijn Oikocredit. Met de introductie van Mijn Oikocredit voldoen we aan een sterke behoefte van veel beleggers om de belegging in het Oikocredit Nederland Fonds continu in te kunnen zien.

We hebben wederom een aantal succesvolle OikoTalks georganiseerd. Deze staan open voor alle belangstellenden. Ze zijn bedoeld om mensen kennis te

laten maken met het brede werkveld van Oikocredit en de dialoog hierover verder te stimuleren. Op 17 mei was de eerste OikoTalk van 2017 over het onderwerp landbouw, met Oikocredits landbouwexpert Frank Rubio en Max Havelaar-directeur Peter d'Angremond. Het thema van de OikoTalk op 29 juni was business development. Sprekers waren Oikocredits directeur Equity & Business development Bart van Eyk en Jacqueline Barendse van duurzaam afvalverwerkingsbedrijf Waste. Op 20 oktober vond de derde OikoTalk plaats. Daarin stond het thema van duurzame koffie centraal. De aanwezigen konden een echte koffieproeverij meemaken met Oikocredits partner FAPECAFES uit Ecuador. Als tweede gastspreker sprak Petra Koelemij van Simon Lévelt over duurzaamheid in de koffieketen. De bijeenkomsten zijn zo populair dat we mensen op een wachtlijst hebben moeten plaatsen. Ons eigen kantoor biedt plaats aan zo'n 70 mensen. Omdat we graag iedereen verwelkomen bij de OikoTalks onderzoeken we de mogelijkheid van het gebruik van een grotere ruimte.

Vereniging

Oikocredit Nederland is een vereniging die wordt bestuurd door een Algemeen Bestuur. Het team van Oikocredit Nederland in Utrecht bestaat uit 8 medewerkers en geeft uitvoering aan de strategie. Per 1 mei 2017 is Eric Holterhues directeur van Oikocredit Nederland.

We zijn verheugd met zijn aantreden. Daarvoor werkte hij meer dan 17 jaar bij Triodos Bank in verschillende managementfuncties. De laatste 7 jaar was hij verantwoordelijk voor een aantal duurzame beleggingsfondsen en trad hij op als het gezicht naar buiten voor deze impactfondsen. Eric Holterhues brengt zo een schat aan ervaring in om bij te dragen aan de verdere ontwikkeling van Oikocredit Nederland. Het bestuur dankt Michelle Saaf die tot 1 mei ad interim de functie van directeur heeft vervuld.

Het bestuur van Oikocredit Nederland heeft in 2017 vijfmaal vergaderd. Naast de gebruikelijke onderwerpen zoals begroting, jaarverslag en voortgang, is in 2017 de aandacht specifiek uitgegaan

De aandacht voor Oikocredit in media blijft groeien. In 2017 van onder meer Financieel Dagblad, Nederlands Dagblad, Katholiek Dagblad, Solar Magazine, Duurzaam Financieel en het tv-programma Hour of power.

naar het nieuwe strategische plan en naar de campagne die is gestart in het eerste kwartaal van 2018.

Op 8 mei en 20 november hebben de algemene ledenvergaderingen van de vereniging plaatsgevonden. Maarten den Ottolander is in de mei-vergadering toegetreden tot het bestuur;

hij was voorheen lid van het bestuur van Stichting Beheer Oikocredit Nederland Fonds (SBONF). In november is Reineke Beijdorff toegetreden tot het bestuur van Oikocredit Nederland. Zij is sinds juni 2017 tevens lid van het bestuur van Stichting Beheer Oikocredit Nederland Fonds. De aanstelling van Reineke Beijdorff in beide besturen past bij de

uitgesproken ambitie in het strategisch plan 2018-2019 om tot verdere samenwerking van beide besturen te komen. Vanaf 2018 zullen beide besturen ook gezamenlijk vergaderen. Michelle Saaf heeft aangegeven, na haar aftreden als interim-directeur, niet meer terug te zullen keren in het bestuur. Ilona van Meegen is in de vergadering van november afgetreden vanwege het aflopen van haar termijn. Het bestuur dankt beiden voor hun inzet.

Anne Kloosterman heeft de Adviescommissie verlaten. Zijn tweede termijn liep per 1 mei af. De commissie bestaat thans uit Mieke Labots, Jeroen Schols en Robin van Stigt. De Adviescommissie fungeert, namens de leden, als klankbord

voor het bestuur en de directie van Oikocredit Nederland. De bestuursleden en leden van de Adviescommissie doen hun werk voor de vereniging onbezoldigd.

Oikocredit Nederland heeft een samenwerkingsverband met de Protestantse Kerk in Nederland (PKN). PKN-gemeenten en diaconieën kunnen via de PKN beleggen in Oikocredit. Gemeenteleden kunnen daarnaast beleggen in het Oikocredit Nederland Fonds. Ultimo 2017 belegden 804 gemeenten en diaconieën in totaal 20,2 miljoen euro via PKN in Oikocredit. Ook zijn er 542 Protestantse gemeenten en diaconieën en andere organisaties – waarvan de meeste PKN – die in totaal 12,9 miljoen euro beleggen via Oikocredit Nederland.

Interne organisatie

In 2017 zijn we met een aantal projecten gestart om uitvoering te geven aan nieuwe wet- en regelgeving. De projecten Renseignering en Common

Met een microkrediet kon Gregoria Inca alle benodigheden kopen om een restaurantje te starten op de markt. Met de lening kan ze haar dagelijks leven bekostigen én kunnen haar kinderen naar school.

Voor weduwe Cordelia Nlewem uit Nigeria was het moeilijk om rond te komen. Dankzij microkrediet via Oikocredit-partner Self Reliance Economic Advancement Programme (SEAP) kon ze voorraad inkopen, zodat ze haar eigen tassenwinkel kon beginnen.

Reporting Standard (CRS) zijn geïnitieerd om te kunnen voldoen aan de vereisten om gegevens van beleggers door te geven aan de Nederlandse Belastingdienst. Daarnaast is gestart met de implementatie van de nieuwe privacy-wetgeving.

Om de verdere professionaliteit te vergroten is elke medewerker gestart met de cursus Beleggen van het Nederlands Instituut voor het Bank-Verzekerings- en Effectenbedrijf.

Met een teambuildingsdag heeft het team gewerkt aan verdere versterking van de onderlinge samenwerking.

Voor het invulling geven aan onze ambities op het gebied van marketing en communicatie is er eind 2017 een extra junior marketing- en communicatie-medewerker aangenomen die per 1 februari 2018 is gestart.

Vooruitblik

2018 wordt het eerste jaar waarin we opvolging geven aan het nieuwe strategisch plan 'Verbreden en verdiepen'. Belangrijke interne projecten dit jaar zijn de eerdergenoemde projecten Renseignering, CRS en de implementatie van nieuwe privacywetgeving. Daarnaast zal geïnvesteerd worden in het ontwikkelen van de medewerkers.

Zoals aangegeven zal veel aandacht uitgaan naar de communicatie met de bestaande achterban en naar nieuwe doelgroepen. Daartoe zal elk kanaal waarlangs we communiceren worden bekeken met de vraag hoe we het gebruik van het kanaal kunnen optimaliseren: hoe bereiken we meer mensen, hoe kunnen we nog effectiever communiceren naar de specifieke

doelgroep van dit kanaal, hoe kunnen we meer interactie realiseren? Het gaat hier met name om het inzetten van sociale media zoals Facebook, Twitter en LinkedIn die ook nieuwe doelgroepen kunnen aantrekken. Ook het genereren van free publicity en het optreden op congressen moeten bijdragen aan het vergroten van de naamsbekendheid.

De reclamecampagne die eind januari 2018 gestart is, en doorloopt tot juli 2018, zal een belangrijke manier zijn om meer naamsbekendheid te genereren bij een groter publiek én tevens een manier zijn om meer mensen te interesseren in beleggen in het Oikocredit Nederland Fonds. Met de campagne hopen we mensen te inspireren anders na te denken over hun geld. Met geld kunnen immers dromen van mensen worden gerealiseerd. Dromen die een bijdrage leveren aan een wereldwijde, eerlijke samenleving waarin bronnen duurzaam worden gedeeld en iedereen de mogelijkheid heeft eigen keuzes te maken om een waardig bestaan op te bouwen.

2. Jaarrekening 2017

Oikocredits partner Vasham Kosa Sejahtera biedt financiering aan kleinschalige maïsboeren in Indonesië voor de verschillende stappen in de landbouwketen. Met steun voor het inkopen, productie, training en de marketing kunnen deze boeren hun risico's beperken en eerlijk verdienen aan hun oogst.

BALANS PER 31 DECEMBER 2017 (VOOR RESULTAATBESTEMMING)

(alle bedragen in euro's)

ACTIVA	31-12-2017	31-12-2016
Vaste Activa		
Materiële vaste activa (1)	56.472	72.379
Financiële vaste activa (2)	<u>8.272.244</u>	<u>7.916.268</u>
Totaal vaste activa	<u>8.328.716</u>	<u>7.988.647</u>
Vlottende Activa		
Vorderingen		
Rekening-courant		
gelieerde organisaties (3)	334.874	365.190
Vorderingen en overlopende activa (4)	<u>45.663</u>	<u>43.842</u>
	380.537	409.032
Liquide middelen (5)	<u>654.337</u>	<u>840.282</u>
Totaal vlottende activa	<u>1.034.874</u>	<u>1.249.314</u>
TOTAAL ACTIVA	<u>9.363.590</u>	<u>9.237.961</u>

PASSIVA	31-12-2017	31-12-2016
Eigen Vermogen (6)		
Bestemmingsfonds 'Duurzaam Belegd'	7.496.268	6.760.679
Algemene reserve	296.273	441.746
Continuïteitsreserve	569.915	538.823
Resultaat boekjaar		
Bestemmingsfonds 'Duurzaam Belegd'	355.975	735.589
Saldo baten en lasten	<u>277.836</u>	<u>-114.381</u>
Totaal Eigen Vermogen	<u>8.996.267</u>	<u>8.362.456</u>
Voorzieningen		
Voorziening afvloeiingskosten (7)	<u>154.067</u>	<u>131.210</u>
Kortlopende schulden		
Crediteuren	35.147	67.838
Vooruit ontvangen contributies	1.945	2.140
Overige schulden en overlopende passiva (8)	176.164	674.317
Totaal kortlopende schulden	<u>213.256</u>	<u>744.295</u>
TOTAAL PASSIVA	<u>9.363.590</u>	<u>9.237.961</u>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2017

(alle bedragen in euro's)

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Baten			
Giften (9)	119.633	70.000	257.403
Contributies (10)	168.442	151.000	175.637
Dividend op aandelen Oikocredit UA (11)	148.771	158.000	145.508
Rentebaten	800	0	882
Bijdrage Oikocredit UA (12)	208.469	204.000	206.058
Kostendoorbelasting SBONF (13)	787.885	780.000	749.000
Beheervergoeding (14)	36.551	36.000	38.054
Totaal baten	<u>1.470.551</u>	<u>1.399.000</u>	<u>1.572.542</u>
Lasten			
Personeelskosten (15)	576.421	487.000	481.538
Bureaunkosten (16)	257.715	261.000	236.894
Verenigingskosten (17)	15.294	12.000	11.198
Wervingskosten (18)	343.236	744.000	957.301
Overige lasten	49	0	-8
Totaal lasten	<u>1.192.715</u>	<u>1.504.000</u>	<u>1.686.923</u>
Saldo baten en lasten	<u>277.836</u>	<u>-105.000</u>	<u>-114.381</u>
Giften Duurzaam Belegd (6)	<u>355.975</u>	<u>0</u>	<u>735.589</u>
Totaal resultaat	<u>633.811</u>	<u>-105.000</u>	<u>621.208</u>
Resultaatbestemming			
Toevoeging aan Duurzaam Belegd vermogen	355.975	0	735.589
Mutatie Algemene reserve	277.836	-105.000	-114.381
Totaal Resultaat	<u>633.811</u>	<u>-105.000</u>	<u>621.208</u>

KASSTROOMOVERZICHT OVER HET JAAR 2017

(alle bedragen in euro's)

	2017	2016
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Mutatie aandelen Oikocredit UA	-865.000	400.000
Giften Duurzaam Belegd	355.975	735.589
Ontvangen dividend	148.771	145.508
Netto kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-360.254	1.281.097
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Ontvangen giften	119.633	257.403
Contributies	168.247	175.187
Bijdrage Oikocredit UA	208.469	206.058
Beheervergoeding	36.551	38.054
Ontvangen rente	886	3.532
Operationele lasten	-1.156.099	-1.240.723
Mutatie rekening-courant gelieerde organisaties	598.309	-195.864
Bankkosten	-3.295	-3.462
Netto kasstroom uit operationele activiteiten	-27.299	-759.815
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa	-5.163	-1.277
Netto kasstroom uit investeringsactiviteiten	-5.163	-1.277

KASSTROOMOVERZICHT OVER HET JAAR 2017 (VERVOLG)

(alle bedragen in euro's)

Kasstroom uit certificeringsactiviteiten			
Uitgifte certificaten van aandelen	460.437		497.288
Overboeking certificaten van aandelen	<u>-123.730</u>		<u>-202.106</u>
		336.707	295.182
Terugkoop certificaten van aandelen	-312.695		-358.977
Overboeking certificaten van aandelen	<u>1.000</u>		<u>68.302</u>
		-311.695	-290.675
Ontvangen dividend		401.514	412.893
Betaald dividend		-219.755	-232.991
Netto kasstroom uit certificeringsactiviteiten		<u>206.771</u>	<u>184.409</u>
Mutatie liquide middelen		<u>-185.945</u>	<u>704.414</u>
Liquide middelen			
Liquide middelen per 1 januari		840.282	135.868
Liquide middelen per 31 december		654.337	840.282
Mutatie liquide middelen		<u>-185.945</u>	<u>704.414</u>

Toelichting bij de jaarrekening

(bedragen in hele euro's)

Algemeen

Oikocredit ontwikkelingsvereniging Nederland (hierna te noemen ON) is een vereniging die gevestigd is op de Arthur van Schendelstraat 550, 3511 MH te Utrecht. De statutaire doelstelling van ON is de bekendheid van Oikocredit Ecumenical Development Cooperative Society U.A. (hierna te noemen Oikocredit UA) te vergroten alsmede de deelneming in Oikocredit UA te bevorderen. ON geeft hiertoe onder andere certificaten van aandelen Oikocredit UA uit aan certificaathouders, slechts beperkt tot bestaande certificaathouders. Er wordt aan certificaathouders 0,45% beheervergoeding in rekening gebracht met een maximum van € 500 per certificaathouder. Er worden geen op- of afslagen berekend en er zijn geen kosten ten laste van certificaathouders die voortvloeien uit directe of indirecte beleggingen.

Gelieerde partijen

Oikocredit Ecumenical Development Cooperative Society U.A. (Oikocredit UA)

ON is lid van de coöperatieve vereniging Oikocredit UA en heeft één stem in de Annual General Meeting. Oikocredit UA vergoedt jaarlijks een bijdrage aan ON ter dekking van operationele kosten. Deze vergoeding is in onderling overleg overeengekomen.

Oikocredit Nederland Fonds (ONF)

De administratie en marketing van het Oikocredit Nederland Fonds (hierna te noemen ONF) is uitbesteed aan ON. De gerelateerde kosten worden door ON in rekening gebracht bij Stichting Beheer Oikocredit Nederland Fonds (SBONF). Hiertegenover ontvangt SBONF een beheervergoeding van ONF ter dekking van deze marketing- en administratiekosten en een vergoeding voor operationele kosten van Oikocredit UA.

Stichting Beheer Oikocredit Nederland Fonds

De Stichting Beheer Oikocredit Nederland Fonds heeft de administratie en marketing van ONF aan ON uitbesteed. Op basis van een kostentoerekening worden de kosten die ON maakt voor het ONF doorbelast aan SBONF. De kostentoerekening voor 2017 bedraagt € 787.885 (2016: € 749.000).

Grondslagen

a. Algemeen

- De jaarrekening is opgesteld volgens de voorschriften die zijn vastgelegd in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en Richtlijn 640 voor de jaarverslaggeving. Ten opzichte van het voorgaand jaar hebben geen wijzigingen in de grondslagen plaatsgevonden. De staat van baten en lasten bevat een kolom 'begroting' van het boekjaar.

b. Grondslagen voor de waardering

- **Aandelen Oikocredit UA**
De in bezit zijnde aandelen Oikocredit UA worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, zijnde € 200 per aandeel.
- **Overige beleggingen**
De overige effecten worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de beurskoers, ultimo boekjaar. Eventuele ongerealiseerde koersverschillen worden in het resultaat verwerkt.
- **Vaste activa**
De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen historische kostprijs, onder aftrek van lineaire afschrijvingen op basis van de geschatte economische levensduur.
- **Overige activa en passiva**
De overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. De kortlopende schulden dienen binnen één jaar te worden afgelost. De liquide middelen staan ter directe beschikking.

c. Grondslagen voor de resultaatbepaling

- **Baten**
Baten worden verantwoord in de periode waarop zij betrekking hebben. Voor giften betekent dit in de praktijk veelal bij ontvangst. Dividend wordt verantwoord op het moment van toezegging.
- **Lasten**
Lasten worden verantwoord in de periode waarop ze betrekking hebben.

d. Grondslag voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

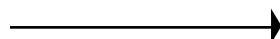
Toelichting op de Balans

(alle bedragen in euro's)

1. MATERIËLE VASTE ACTIVA

Kantooruitrusting

De mutaties in de kantooruitrusting betreffen:

	Verbouwing	Kantoor- inventaris	Computers	Totaal
Aanschafprijs t/m 2016	58.768	45.518	68.494	172.780
Cumulatieve afschrijving t/m 2016	13.207	28.183	59.011	100.401
Boekwaarde per 31-12-2016	45.561	17.335	9.483	72.379
Investeringen in 2017	0	0	5.163	5.163
Afschrijvingen in 2017	-5.877	-7.319	-7.874	-21.070
Boekwaarde per 31-12-2017	39.684	10.016	6.772	56.472
Geschatte economische levensduur	10 jaar	5 jaar	3 jaar	

2. FINANCIËLE VASTE ACTIVA

De financiële vaste activa bestaan uitsluitend uit aandelen Oikocredit UA:

	boekwaarde begin boekjaar	aankopen	verkopen	boekwaarde einde boekjaar
2016				
Aandelen Oikocredit UA Duurzaam Belegd	6.760.679	735.589	0	7.496.269
Aandelen Oikocredit UA eigen belegging	420.000	0	0	420.000
Totaal	7.180.679	735.589	0	7.916.269
2017				
Aandelen Oikocredit UA Duurzaam Belegd	7.496.269	355.975	0	7.852.244
Aandelen Oikocredit UA eigen belegging	420.000	0	0	420.000
Totaal	7.916.269	355.975	0	8.272.244

De aandelen Oikocredit UA zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van 100 procent (€ 200 per aandeel) vanwege het feit dat Oikocredit UA aandelen tegen de nominale waarde uitgeeft en, indien de financiële positie van Oikocredit UA dit toelaat, ook terugkoopt tegen 100 procent. De intrinsieke waarde van de aandelen Oikocredit UA bedraagt per 31 december 2017 € 217,91 (31 december 2016: € 220,52).

Een deel van het bezit aan aandelen Oikocredit UA is aan ON geschonken en ON houdt volgens de wensen van schenkers deze aandelen als 'Duurzaam Belegd' in bezit. Over aandelen welke als 'Duurzaam Belegd' aangemerkt zijn kan niet vrijelijk worden beschikt. Daarnaast heeft ON ook een deel van de eigen reserves belegd in aandelen Oikocredit UA. Het bestuur wil daarmee de doelstelling van de vereniging benadrukken.

Risico's met betrekking tot aandelen Oikocredit UA:

Landenrisico

Economische en/of politieke problemen, soms in combinatie met extreem hoge inflatie, kunnen het onmogelijk maken voor de ontvanger van financieringen van Oikocredit om te voldoen aan de (terug) betalingsverplichtingen aan Oikocredit UA. Om het landenrisico van haar financieringsportefeuille te verminderen, is deze portefeuille gespreid over vele regio's en landen.

Valutarisico

De meeste leningen en investeringen van Oikocredit UA zijn in lokale valuta, zodat haar partners geen valutarisico's lopen. Oikocredit UA heeft een speciaal fonds dat deze valutarisico's opvangt.

Kredietrisico

Het risico van de investeringen door Oikocredit UA in haar partners verschilt per partner en is afhankelijk van factoren zoals de sector waarin de partner actief is en de kwaliteit van het management. Oikocredit UA evalueert al deze factoren zorgvuldig via een interne haalbaarheidsstudie, die door een Credit Committee wordt beoordeeld. Toch kan het voorkomen dat een partner (een deel van) zijn lening of rente niet kan terugbetalen.

3. REKENING-COURANT GELIEERDE ORGANISATIES

	31-12-2017	31-12-2016
Vordering		
Rekening-courant SBONF	201.066	176.638
Rekening-courant ONF	133.808	188.752
	<u>334.874</u>	<u>365.190</u>

De rekening-courant vordering op SBONF betreft de laatste termijn van het nog te ontvangen bedrag van de kostentoe rekening over 2017.

De rekening-courant vordering op ONF ter grootte van € 133.808 (eind 2016 € 188.752) heeft enerzijds betrekking op bedragen die door ONF verschuldigd zijn uit hoofde van overdrachten naar Duurzaam Belegd en anderzijds op bedragen die door ON ontvangen zijn ten behoeve van ONF.

4. VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA

	31-12-2017	31-12-2016
De specificatie is:		
Omzetbelasting	164	0
Rente	779	865
Vooruitbetaalde huur	9.744	9.656
Vooruitbetaalde pensioenpremie	4.747	4.932
Vooruitbetaalde verzekeringspremie	4.358	4.332
Borgsom	19.150	19.150
Nog door te belasten bedrijfskosten	2.850	0
Diversen	3.871	4.907
	<u>45.663</u>	<u>43.842</u>

5. LIQUIDE MIDDELEN

Dit betreft een rekening-courant bij de ING Bank, een spaar-rekening bij de INGBank en een spaarrekening bij de ASN Bank. Het saldo van zowel de rekening-courant als ook de spaarrekening is per direct opvraagbaar. Er wordt een variabele rente vergoed op de spaarrekening, die periodiek vastgesteld wordt.

6. EIGEN VERMOGEN

	01-01-2017	Resultaat bestemming	Mutatie reserves	Onverdeeld resultaat	31-12-2017
Mutatie Eigen Vermogen					
Duurzaam Belegd vermogen	6.760.679	735.589			7.496.268
Algemene Reserve	441.746	-114.381	-31.092		296.273
Continuïteitsreserve	538.823		31.092		569.915
Resultaat periode:					
Inkomsten Duurzaam					
Belegd vermogen	735.589	-735.589		355.975	355.975
Saldo baten en lasten	-114.381	114.381		277.836	277.836
Totaal eigen vermogen	8.362.456	0	0	633.811	8.996.267

Duurzaam Belegd vermogen en bestemmingsfonds 'Duurzaam Belegd'

Een groot deel van het eigen vermogen bestaat uit ontvangen giften waarbij bepaald is dat deze middelen duurzaam belegd moeten blijven in aandelen Oikocredit UA. Dit deel van het vermogen wordt 'Duurzaam Belegd' genoemd en is te beschouwen als een niet-vrij uitkeerbare reserve. Het ontvangen dividend over dit bestemmingsfonds wordt jaarlijks als opbrengst verantwoord.

Het verloop van 'Duurzaam Belegd' is als volgt:

	2017	2016
Saldo begin van het jaar	7.496.268	6.760.679
Toename door ontvangen giften	162.709	687.523
Toename door ontvangen lijfrenten	193.266	48.066
Saldo eind van het jaar	<u>7.852.243</u>	<u>7.496.268</u>

De continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve is een gebonden reserve en deze mag niet uitgekeerd worden. De reserve wordt gevormd voor mogelijke toekomstige tekorten of ter dekking van kosten bij ontbinding van de vereniging. De reserve wordt berekend op 75 procent van de personeelskosten en bureaunkosten van het afgelopen jaar. De onder de personeelskosten verantwoorde kosten voor afvloeiing worden niet meegenomen bij de bepaling van de hoogte van de continuïteitsreserve.

Het verloop van de continuïteitsreserve is als volgt:

	2017	2016
Saldo begin van het jaar	538.823	631.658
Dotatie ten laste van de Algemene Reserve	31.092	-92.835
Saldo eind van het jaar	<u>569.915</u>	<u>538.823</u>

7. VOORZIENING AFVLOEIINGSKOSTEN

Dit betreft een voorziening van € 180.000 gevormd in 2015 in verband met personele afvloeiingskosten. Er is gehandeld in lijn met de Arbeidsvoorwaardenregeling van de PKN, welke van toepassing is op Oikocredit Nederland. Omdat de verplichtingen in de toekomst liggen (het betreft een suppletierегeling) is een voorziening gevormd. De looptijd van de suppletierегeling is februari 2016 tot en met april 2020. Per kalenderjaar 2017 is gebleken dat de gevormde voorziening niet afdoende is. Derhalve is per 31 december 2017 een extra bedrag gedoteerd aan deze voorziening van € 70.000.

Het verloop van de voorzieningen is als volgt:

	01-01-2017	Dotatie	Onttrekking	31-12-2017
Voorziening afvloeiingskosten	131.210	70.000	47.143	154.067
Totaal voorzieningen	<u>131.210</u>	<u>70.000</u>	<u>47.143</u>	<u>154.067</u>

8. OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA

	31-12-2017	31-12-2016
Accountantscontrole	7.919	14.954
Advertentiekosten en marketingkosten	11.500	11.135
Te betalen loonheffing en sociale lasten	47.341	29.674
Te betalen omzetbelasting	0	125
Reservering vakantietoeslag en -dagen	23.643	20.316
Personeelskosten	2.351	16.646
Aankoopverplichting aandelen Oikocredit UA uit hoofde van DB	74.463	562.277
Diversen	8.947	19.189
	<u>176.164</u>	<u>674.317</u>

Per ultimo 2017 bestaat er, uit hoofde van de certificering van aandelen, een aankoopverplichting aandelen Oikocredit UA ad € 74.463 (eind 2016 € 562.277). In januari 2018 heeft de aankoop van deze € 74.463 in zijn geheel plaatsgevonden.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

I. Certificaten

a) Certificering aandelen Oikocredit UA

ON certificeert aandelen Oikocredit UA voor particulieren en instellingen in Nederland die niet rechtstreeks aandelen Oikocredit UA kunnen kopen. Dit is een van de doelstellingen van ON. De middelen (gelden of dividendrechten) die ON van deze particulieren of instellingen verkrijgt, worden integraal gebruikt voor aankoop van aandelen Oikocredit UA waartegenover ON certificaten van aandelen verstrekt en registreert. Als gevolg van deze certificering heeft ON per 31 december 2017 voor een bedrag van € 19.276.821 aandelen Oikocredit UA (ultimo 2016 € 19.129.079) en heeft zij voor eenzelfde bedrag certificaten van aandelen Oikocredit UA verstrekt.

b) Terugkoop uitgegeven certificaten

ON verleent haar medewerking bij terugkoop van uitgegeven certificaten wanneer zij de ingekochte certificaten weer aan anderen kan uitgeven of, indien dit niet het geval is, wanneer Oikocredit UA bereid is de aandelen in te kopen. ON en Oikocredit UA zijn niet verplicht tot terugkoop van uitgegeven certificaten respectievelijk uitgegeven aandelen, maar beide organisaties hebben wel een inspanningsverplichting op zich genomen. Tot op heden konden alle ter terugkoop aangeboden certificaten tegen de nominale waarde van de certificaathouders worden ingenomen.

c) ON heeft in 2017 € 401.329 cashdividend en € 126.532 stockdividend ontvangen op de aandelen Oikocredit UA die zij houdt voor de certificaathouders. Het dividend dat bestemd was voor de certificaathouders is doorbetaald aan de certificaathouders of op aanwijzing van de certificaathouder gebruikt voor herbelegging in aandelen Oikocredit UA of verrekend als contributie dan wel als gift geboekt.

d) Sinds 1 oktober 2008 maakt ON gebruik van een vrijstelling in de wet en de prospectusrichtlijn en hoeft daarom geen door de Autoriteit Financiële Markten

(AFM) goedgekeurd prospectus meer te hebben. Deze vrijstelling geldt bij jaarlijkse uitgifte van certificaten tot € 2,5 mln. In 2017 zijn er voor € 460.437 aan nieuw certificaten uitgegeven aan certificaathouders (2016: € 497.388).

Het verloop van de uitstaande certificaten is als volgt:

	2017	2016
Saldo begin van het jaar	19.129.079	18.990.955
Uitgifte certificaten	460.437	497.388
Inkoop en overdracht van certificaten	-312.695	-359.264
Saldo eind van het jaar	<u>19.276.821</u>	<u>19.129.079</u>

Per ultimo 2017 bestaat er, uit hoofde van deze certificering, een aankoopverplichting aandelen Oikocredit UA. Deze aankoopverplichting staat per 31 december 2017 opgenomen op de balans onder de Overige schulden en overlopende passiva ad € 74.463 (eind 2016 € 562.277). In januari 2018 heeft de aankoop van deze € 74.463 in zijn geheel plaatsgevonden.

II. Lijfrenten

Er zijn verschillende personen die aan ON een periodieke schenking doen in de vorm van een lijfrente. In 2017 heeft ON voor een bedrag van € 194.706 aan lijfrenten ontvangen (2016: € 64.461), waarvan € 193.266 voor Duurzaam Belegd is bestemd en € 1.440 vrij besteedbaar is. Per balansdatum is reeds toegezegd voor het jaar 2018: € 196.324 voor Duurzaam Belegd en € 1.440 vrij besteedbaar.

III. Huur

Vanaf 1 oktober 2014 is een huurcontract gesloten voor de huidige kantoorlocatie, Arthur van Schendelstraat 550, Utrecht, met een looptijd van 10 jaar. Uit hoofde van dit contract bedragen de huurkosten voor 2018 € 29.739 en de servicekosten € 5.814. Er is een borgsom afgegeven voor dit huurcontract.

Toelichting op de Staat van baten en lasten

(alle bedragen in euro's)

9. GIFTEN

De giften wisselen jaarlijks sterk en zijn nauwelijks voorspelbaar. Afwijkingen van de begroting zijn onvermijdbaar. Ook een aantal certificaathouders bestemt zijn dividend als gift. In 2017 bedraagt het bedrag aan giften € 119.633 (2016: € 257.403).

10. CONTRIBUTIES

De minimum contributie per lid over 2017 bedraagt € 20 (2016: € 20). Een aantal leden en donateurs draagt meer bij dan de minimum contributie. Het bedrag aan ontvangen contributies in 2017 (€ 168.442) is ten opzichte van 2016 (€ 175.637) afgenomen.

Een aantal certificaathouders bestemt zijn dividend als lidmaatschapscontributie aan ON. Deze bedragen zijn als contributie verantwoord.

11. DIVIDEND OP AANDELEN OIKOCREDIT UA

De dividenduitkering van Oikocredit UA aan ON heeft vooral betrekking op:

- De aandelen Oikocredit UA 'Duurzaam Belegd' en eigen aandelen Oikocredit UA
- De teruggekochte certificaten
- De werkvoorraad in bezit van ON

12. BIJDRAGE OIKOCREDIT UA

Oikocredit UA vergoedt jaarlijks een bijdrage aan de steunverenigingen, zoals ON, ter dekking van operationele kosten. Deze vergoeding is niet op arm's length basis (zakelijke gronden) afgesproken.

13. KOSTENDOORBELASTING SBONF

SBONF heeft de administratie en marketing van ONF uitbesteed aan ON. Sinds 2005 vindt er een kostenallocatie plaats tussen ON en SBONF. Sinds 2005 worden de werkelijke kosten van ON doorbelast aan SBONF op basis van een verdeelsleutel tussen de werkzaamheden voor ONF en voor ON. Voor 2017 bedraagt deze kostentoerekening € 787.885 (2016: € 749.000).

14. BEHEERVERGOEDING

Iedere certificaathouder betaalt een jaarlijkse beheervergoeding van 0,45%, met een maximum van € 500. De ontvangen beheervergoeding over 2017 bedraagt € 36.551. In 2016 bedroeg de beheervergoeding € 38.054.

15. PERSONEELSKOSTEN

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Salarissen	313.609	339.104	339.722
Sociale lasten	35.818	50.689	49.923
Pensioenlasten	33.234	35.221	40.016
Tijdelijk personeel	49.478	15.000	34.528
Reorganisatiekosten	74.250	0	0
Overige personeelskosten	70.032	46.986	17.349
	<u>576.421</u>	<u>487.000</u>	<u>481.538</u>

Omgerekend naar voltijds dienstverband zijn er gedurende 2017 7,0 werknemers in dienst (2016: 7,4).

Tussen de begrote personeelskosten voor 2017 en de gerealiseerde personeelskosten voor 2017 zit een verschuiving tussen enerzijds de salariskosten, sociale lasten en pensioenlasten en anderzijds de kosten voor tijdelijk personeel. Reden hiertoe is dat de directiefunctie van ON de eerste vier maanden van 2017 tijdelijk is ingevuld in plaats van een vaste invulling hetgeen begroot is.

Er heeft een vrijval plaats gevonden in 2017 van een voorziening voor sociale lasten. Hierdoor is in 2017 een éénmalig voordeel opgenomen ten opzichte van de begroting van € 12.000.

Onder de reorganisatiekosten is in 2017 een bedrag opgenomen ad € 70.000 in verband met een dotatie aan de voorziening voor afvloeiingskosten en een bedrag van € 4.250 in verband met een beëindigingsvergoeding.

De overige personeelskosten zijn € 23.000 boven begroting. Voornaamste reden hiertoe is dat € 20.000 aan wervings- en selectiekosten inzake het invullen van de directiefunctie ON niet begroot zijn.

16. BUREAUKOSTEN

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Huisvestingskosten	48.529	50.564	46.035
Administratie- en accountantskosten	108.922	91.989	103.801
Kantoor en algemene kosten	96.969	114.239	83.595
Rente en bankkosten	3.295	4.208	3.463
	<u>257.715</u>	<u>261.000</u>	<u>236.894</u>

De administratie- en accountantskosten liggen in 2017 € 17.000 hoger dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt doordat de kosten voor specifiek belastingadvies in 2017 ad € 13.000 niet begroot waren.

17. VERENIGINGSKOSTEN

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Bestuurskosten	5.862	9.856	7.061
Algemene ledenvergadering	741	90	677
Kosten relaties	8.691	2.054	3.461
	<u>15.294</u>	<u>12.000</u>	<u>11.198</u>

De kosten relaties zijn in ruim hoger dan begroot in verband met de AGM welke in 2017 heeft plaats gevonden in Ghana, hetgeen meer reis- en verblijfkosten met zich mee bracht dan begroot. De totale verenigingskosten komen daardoor boven begroting uit.

18. WERVINGSKOSTEN

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Naamsbekendheid	186.952	384.141	471.789
Activatie	55.821	256.094	388.820
Bevestigen relatie	100.463	103.765	96.693
	<u>343.236</u>	<u>744.000</u>	<u>957.301</u>

In 2017 liggen de uitgaven voor werving beduidend lager dan begroot. Reden hiervoor is dat de in 2017 geplande wervingscampagne uitgesteld is naar begin 2018.

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Massamediale benadering	170.819	480.176	542.006
Online activiteiten	46.243	160.059	157.019
OikoVisie	41.854	55.000	26.750
Evenementen	3.263	0	4.635
Mailingen	46.125	44.000	30.240
Free Publicity	0	0	6.171
Begeleiding bureau	0	0	105.869
Overig	34.932	4.765	84.611
	343.236	744.000	957.301

Bezoldiging bestuurders en bestuurdersbelangen

Het bestuur van ON bestaat uit vrijwilligers. Er hebben geen betalingen anders dan vergoeding voor gemaakte kosten aan bestuurders van de vereniging plaatsgevonden. De bestuurders van ON hebben geen certificaten van aandelen Oikocredit UA. De bestuurders van ON hebben voor een bedrag van € 25.624 aan participaties in ONF (2016: €25.776). Eind 2017 bestaat het bestuur uit 5 personen (2016: 4). De door het bestuur gedeclareerde kosten over 2017 bedroegen € 1.922 (2016: € 1.511).

Overige gegevens

Voorstel verwerking resultaat

Van het resultaat over 2017 van € 633.811 wordt € 355.975 in overeenstemming met de bepaling van de gevers aan het bestemmingsfonds 'Duurzaam Belegd' toegevoegd. Het restant ten bedrage van € 277.836 betreft het positieve saldo baten en lasten over 2017 en zal aan de algemene reserve toegevoegd worden.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich na balansdatum geen gebeurtenissen voorgedaan die van belang zijn voor de jaarcijfers 2017.

Algemeen nut beogende instelling (ANBI)

Oikocredit Nederland is door de Belastingdienst erkend als algemeen nut beogende instelling waardoor er geen successierechten en schenkingsrechten verschuldigd zijn over schenkingen en legaten aan ON.

Utrecht, 23 april 2018

Oikocredit ontwikkelingsvereniging Nederland

Jacobine Geel
Gerard Vesseur
Johan Stuij
Maarten den Ottolander
Reineke Beijdorff

Francis Adornor uit Ghana is de trotse bezitter van een off grid zonne-energie-systeem, een betrouwbare en goedkope vorm van energie. Dit systeem kon hij kopen via Oikocreditpartner PEG Africa. Het gewone elektriciteitsnetwerk is voor de meeste mensen in Ghana onbetaalbaar.

3. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Algemene Ledenvergadering van Oikocredit ontwikkelingsvereniging Nederland

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Oikocredit ontwikkelingsvereniging Nederland te Utrecht gecontroleerd. Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Oikocredit ontwikkelingsvereniging Nederland per 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 640 'Organisaties zonder winststreven.' De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2017;
2. de staat van baten en lasten over 2017; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'. Wij zijn onafhankelijk van Oikocredit ontwikkelingsvereniging Nederland, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA). Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 640 'Organisaties zonder winststreven' is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 640 'Organisaties zonder winststreven.'

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening Verantwoordelijkheid van de beheerder voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 640 'Organisaties zonder winststreven.' In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude. Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging

het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controle-opdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die pas-

send zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vereniging;

- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies

zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 17 april 2018
Crowe Horwath Foederer B.V.

R. Meusen RA w.g.

4. Meerjarenoverzicht 2013-2017

(alle bedragen x € 1.000)

	2017	2016	2015	2014	2013
Aantal leden (*)	6.829	7.120	7.318	7.583	7.734
Groei aantal leden	-291	-198	-265	-151	-126
Aantal certificaathouders ON	420	433	445	460	476
Aantal beleggers ONF	12.414	12.084	10.397	9.707	9.125
Groei aantal beleggers ON en ONF	317	1.675	675	566	345
Oikocredit Nederland (ON)					
Aandelen Oikocredit UA	27.475	26.483	26.757	26.791	25.772
Eigen aandelen Oikocredit UA	8.198	7.354	7.766	5.958	5.042
Uitstaande certificaten van aandelen	19.277	19.129	18.991	20.833	20.730
Uitgifte certificaten van aandelen	460	497	324	388	882
Inkoop certificaten van aandelen	-313	-359	-2.166	-285	-68
Mutatie ingelegd kapitaal CVA = jaargroei	147	138	-1.842	103	814
Eigen Vermogen ON	8.996	8.362	7.741	6.913	5.954
Duurzaam Belegd	7.852	7.496	6.761	5.366	4.510
Vrij besteedbaar vermogen(**)	1.143	866	981	1.547	1.444

MEERJARENOVERZICHT 2013-2017 (VERVOLG)

(alle bedragen x € 1.000)

	2017	2016	2015	2014	2013
Oikocredit Nederland Fonds (ONF)					
Aandelen Oikocredit UA	125.806	112.637	94.815	86.866	76.242
Ingelegd kapitaal ONF	126.504	115.710	95.346	88.056	84.420
Uitgifte participaties ONF	15.684	24.930	13.119	9.692	8.233
Inkoop participaties ONF	-4.891	-4.566	-5.829	-6.056	-3.599
Mutatie ingelegd kapitaal ONF = jaargroei	10.794	20.364	7.290	3.636	4.634
Eigen Vermogen ONF	611	607	604	681	814
Oikocredit UA					
Aandelenkapitaal	1.012.421	912.968	806.277	711.112	634.808
Intrinsieke waarde (***)	217,91	220,52	219,57	220,76	220,04
Goedgekeurde projecten	1.202.637	1.200.604	1.121.949	876.756	660.176
Totaal bezit aandelen ON/ONF	153.281	139.121	121.572	113.657	102.015
%bezit Oikocredit Nederland	15,1%	15,2%	15,1%	16,0%	16,1%

(*) In 2014 is een nieuw participanten-administratiesysteem in gebruik genomen. Bij de overgang naar dit nieuwe systeem is het aantal leden en participanten opgeschoond v.w.b. inactieve leden/participanten.

(**) Inclusief de continuïteitsreserve.

(***) Oikocredit UA heeft de berekening systematiek aangepast in 2015. Dientengevolge zijn de vergelijkende cijfers aangepast.

Oikocredit Nederland

**Arthur van Schendelstraat 550
3511 MH Utrecht**

T: 030 234 10 69

E: nederland@oikocredit.nl

I: www.oikocredit.nl

Betaalrekening

NL11INGB0001261695

K.v.K. 40506029

